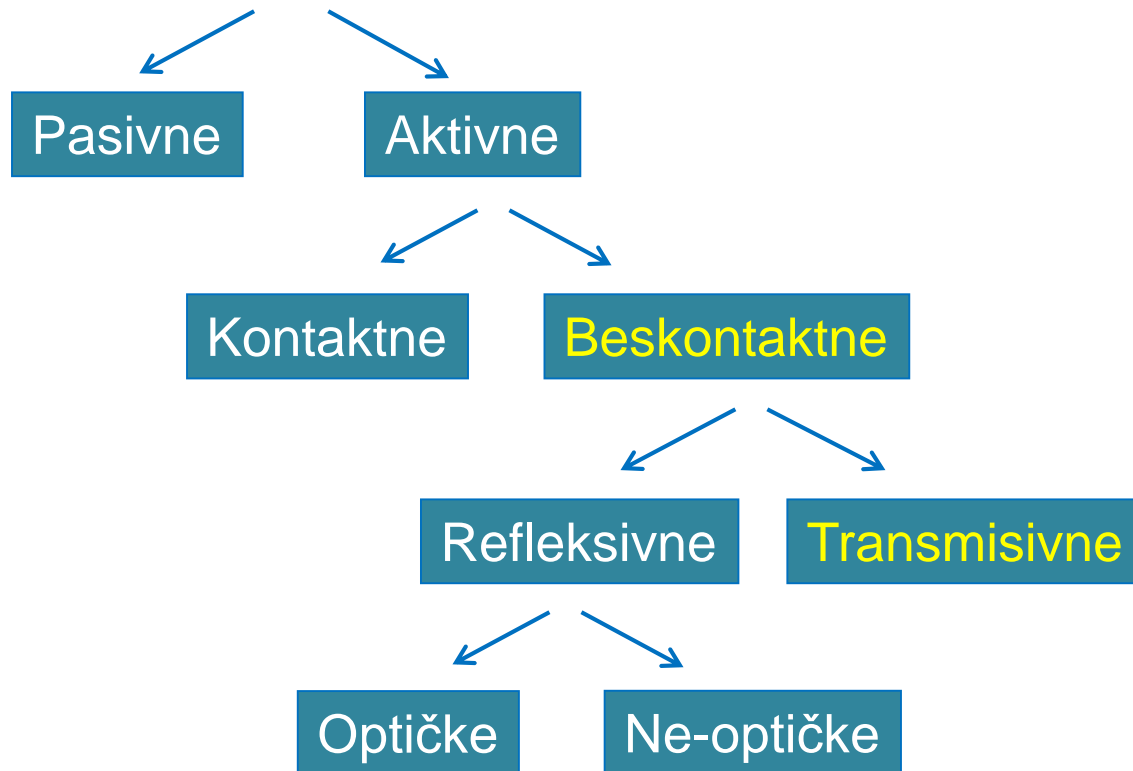

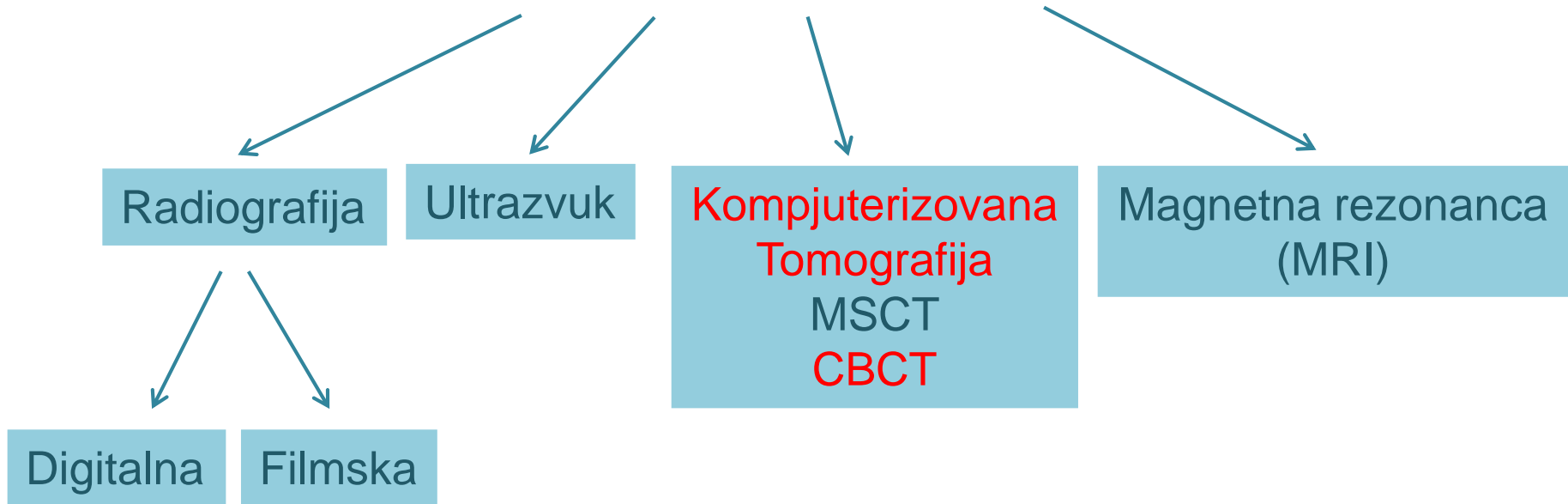
Univerzitet u Novom Sadu
FAKULTET TEHNIČKIH NAUKA
MSS PROIZVODNO MAŠINSTVO
Merni sistemi, RE i CAQ

TRANSMISIVNE METODE 3D DIGITALIZACIJE

Metode 3D digitalizacije

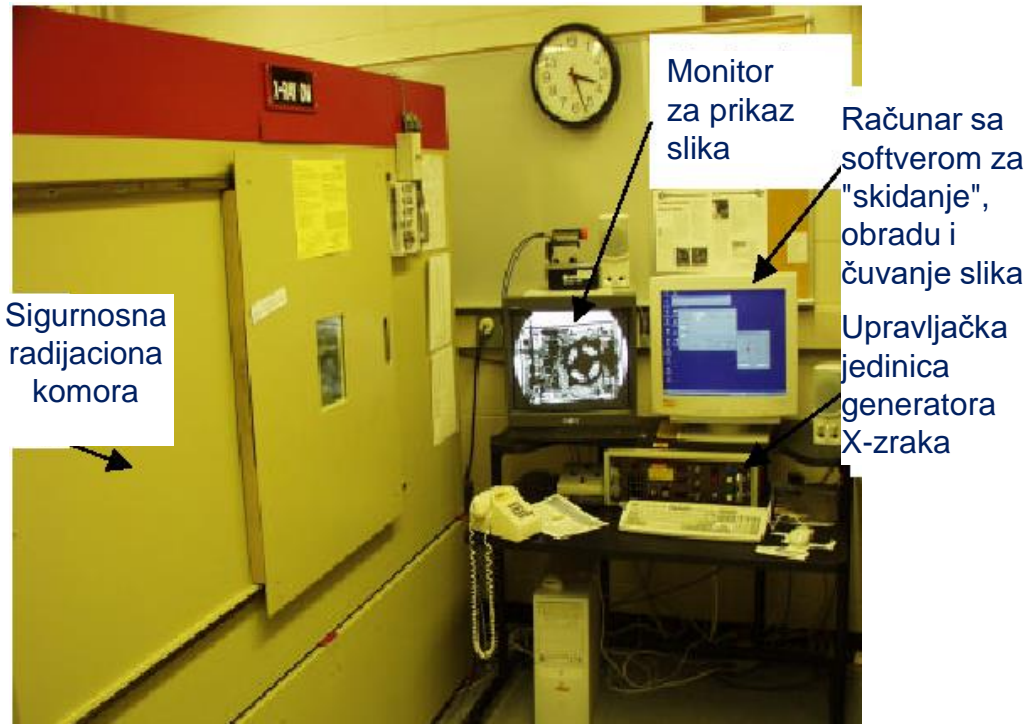
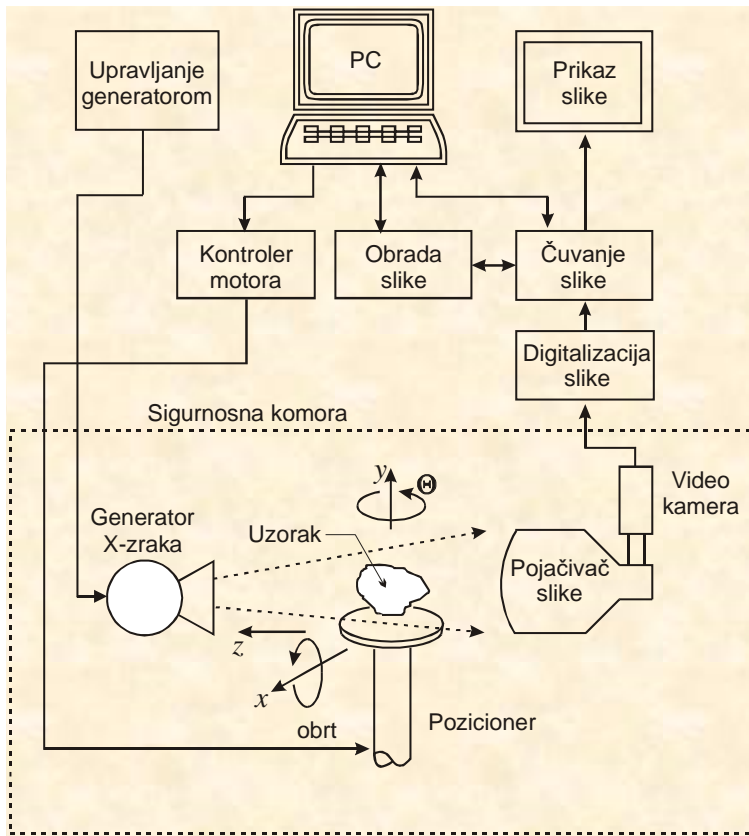

Transmisivne metode za 3D digitalizaciju

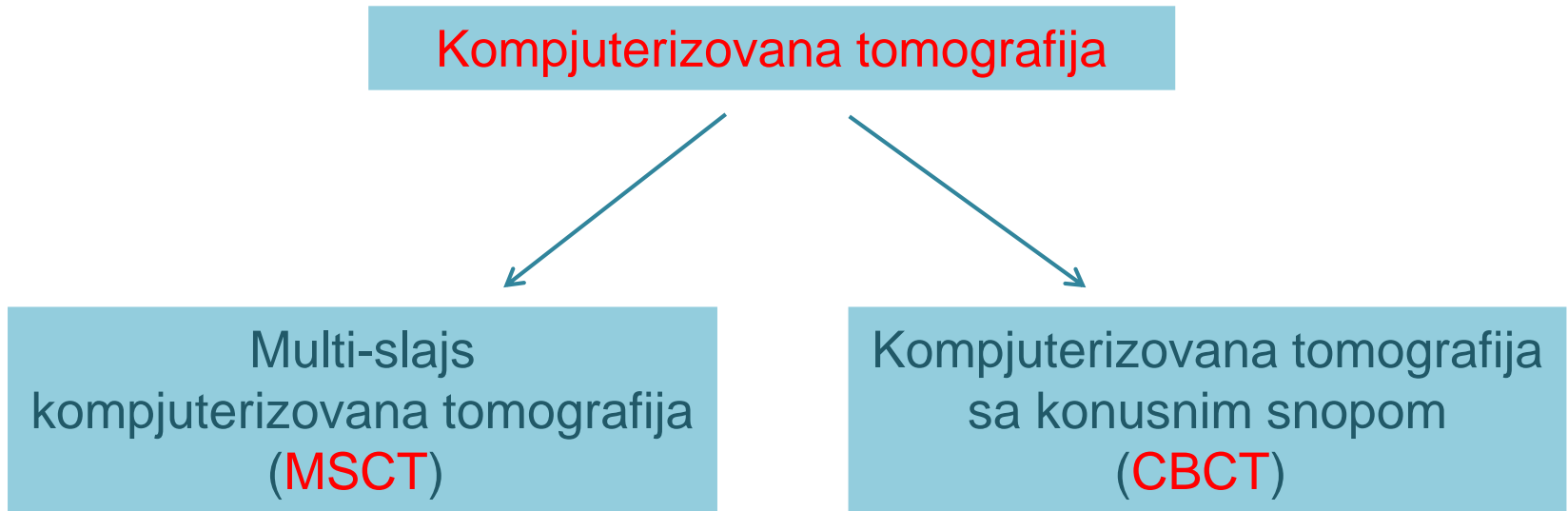

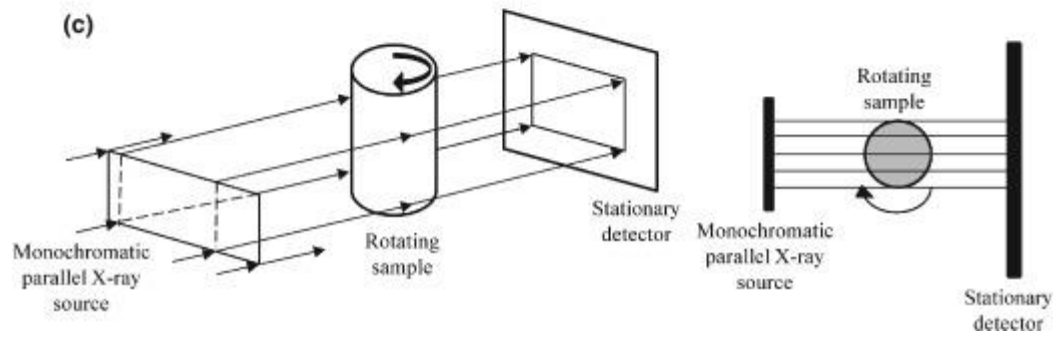
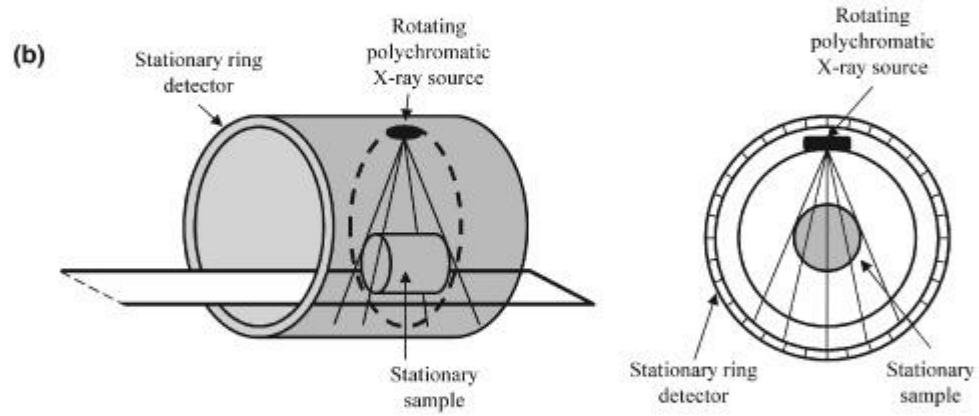
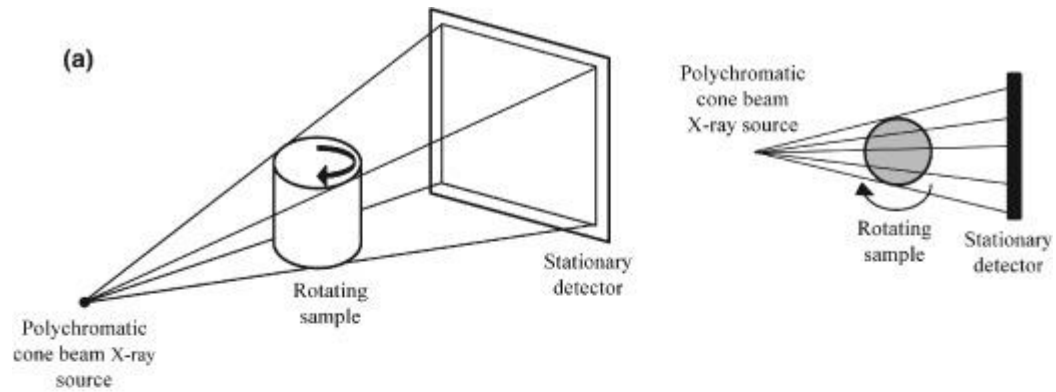
Transmisionne metode detektuju slabljenje signala (najčešće energetski) nakon prolaska kroz mereni objekat, odnosno mere količinu energije koju objekat nije apsorbirao.

Digitalna radiografija (radiografija u realnom vremenu)

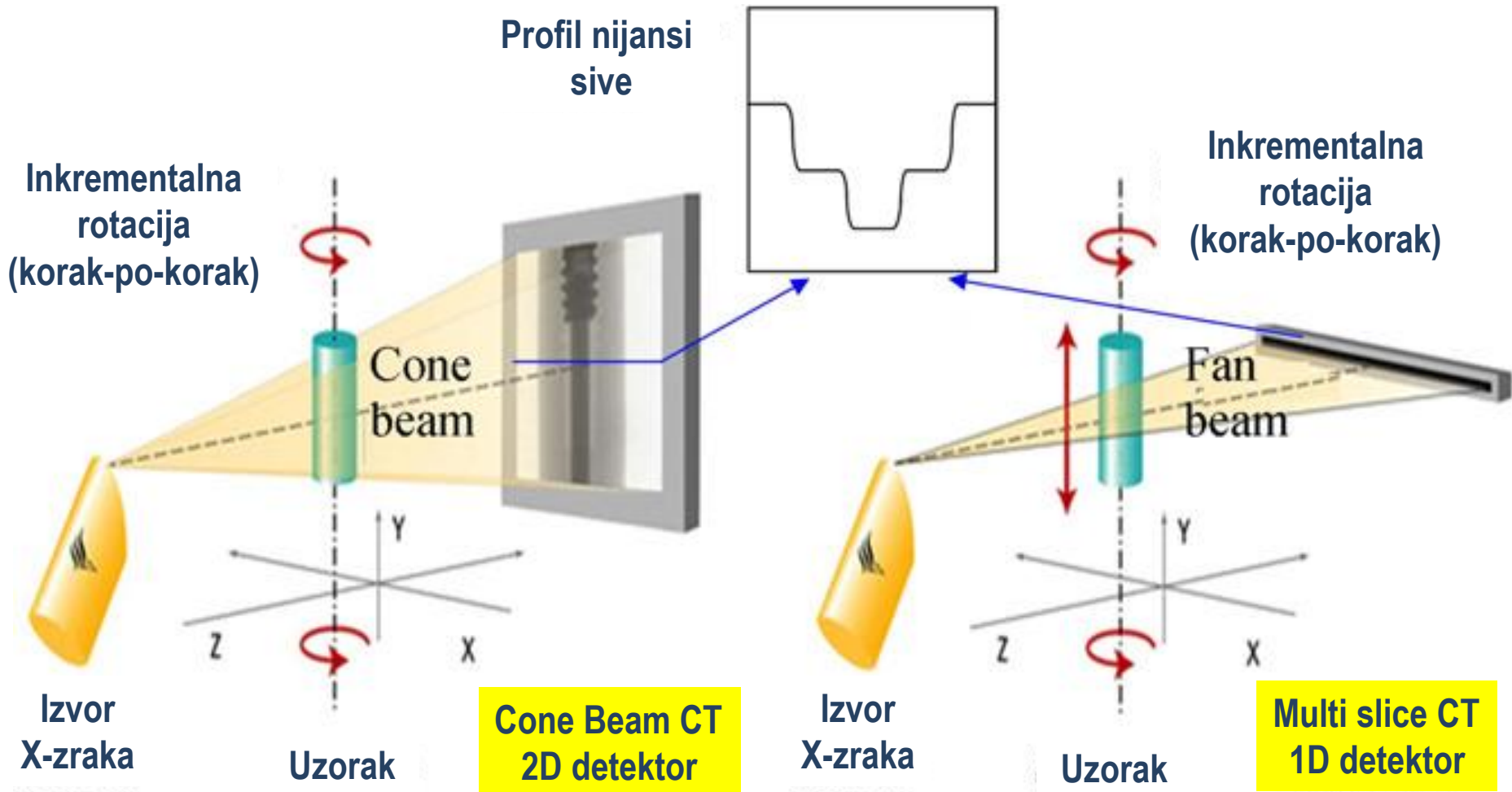

Kompjuterizovana tomografija

Kompjuterizovana tomografija

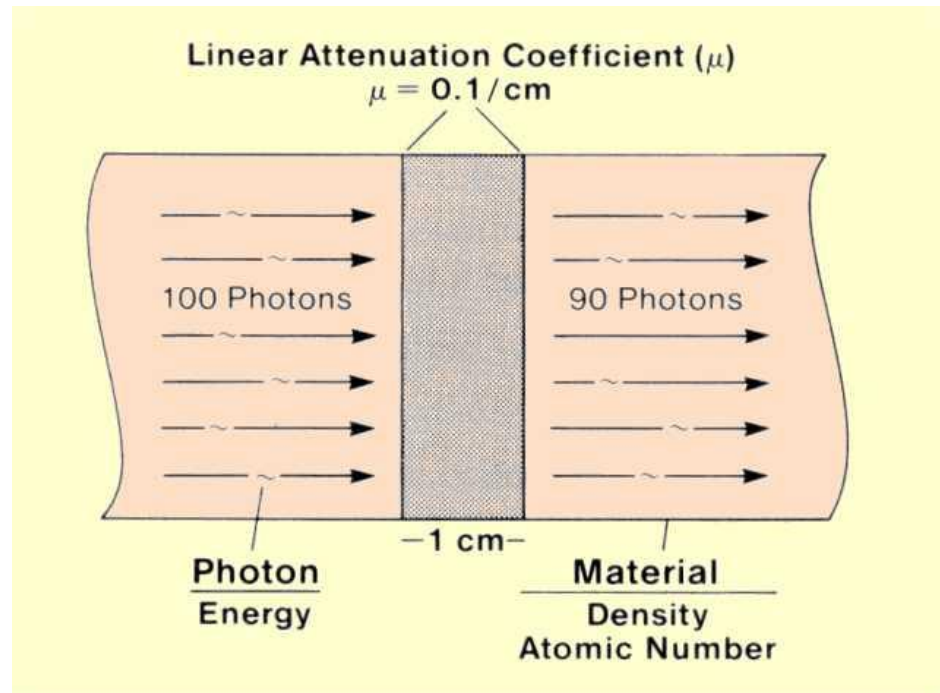

Kompjuterizovana tomografija

Pri prolasku kroz materijal dela, X-zraci atenuiraju (slabe) usled apsorpcije ili rasejavanja;

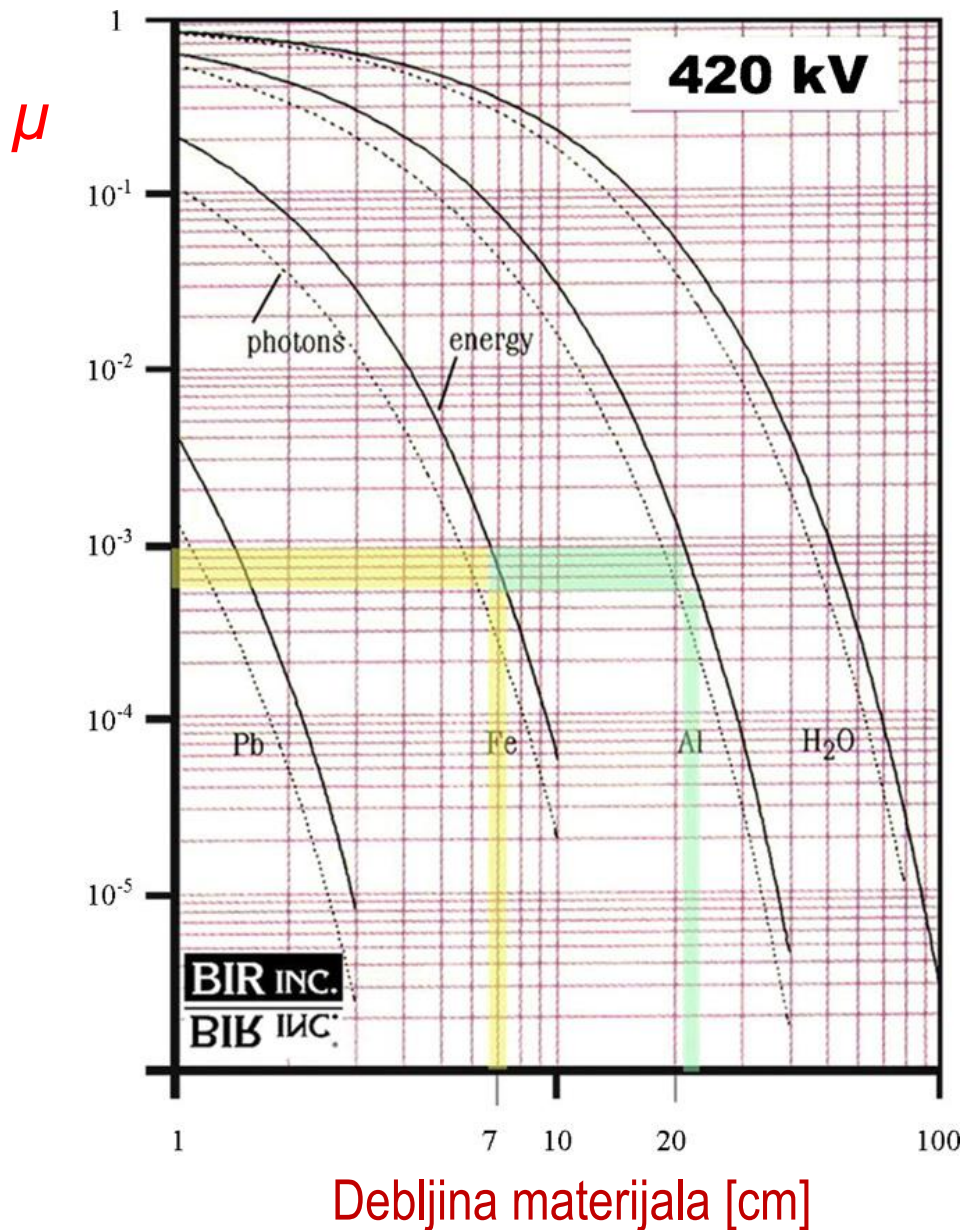
Nivo atenuacije zavisi od:

- ❑ dužine puta koji prelaze unutar apsorbirajućeg materijala,
- ❑ strukture materijala i njegove gustine (odnosno atenuacionog koeficijenta μ) i
- ❑ energije X-zraka.

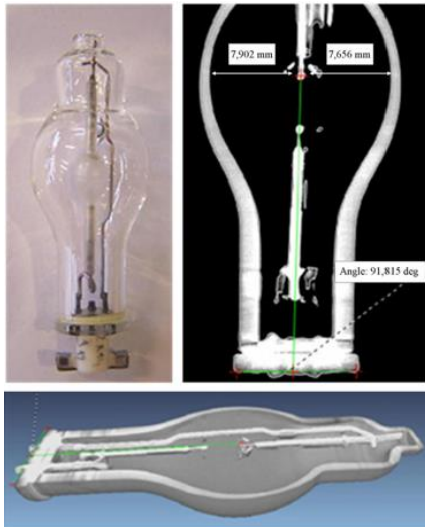
Atenuacioni koeficijent materijala ograničava **max. debljinu materijala** koja može biti probijena.

CT je jedina tehnologija pomoću koje je moguće 3D digitalizovati objekte sa nedostupnim unutrašnjim površinama:

- proizvodi proizvedeni **aditivnom proizvodnjom**;
- proizvodi od **više materijala**:
  - dvo-komponentni proizvodi od plastike i
  - plastični delovi sa umetcima od metala;

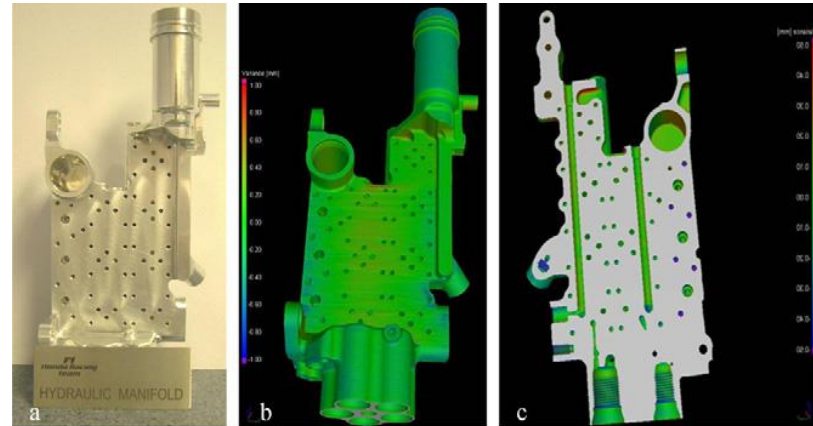
multi-material lamp bulb

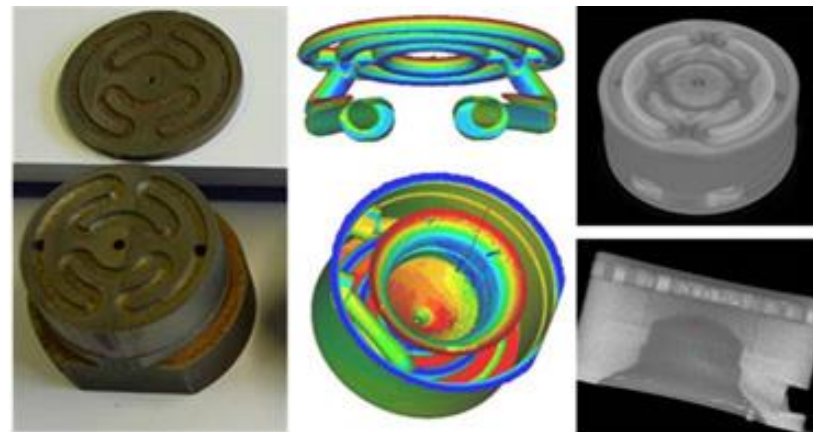
multi-material assemblies

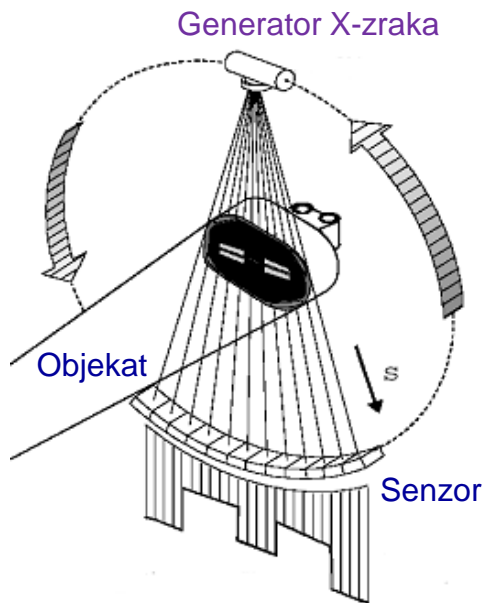
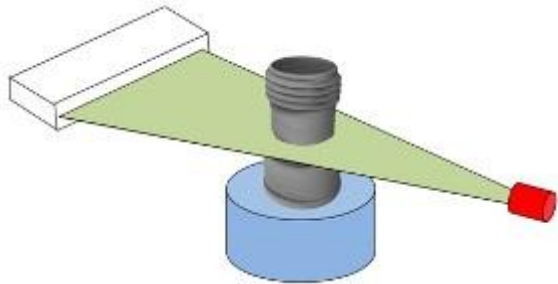
comparison of outer and inner geometry with CAD model

layered manufactured nozzle with complex internal channels

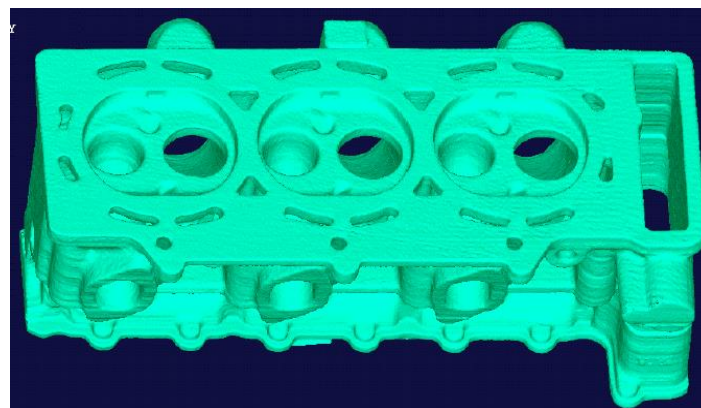
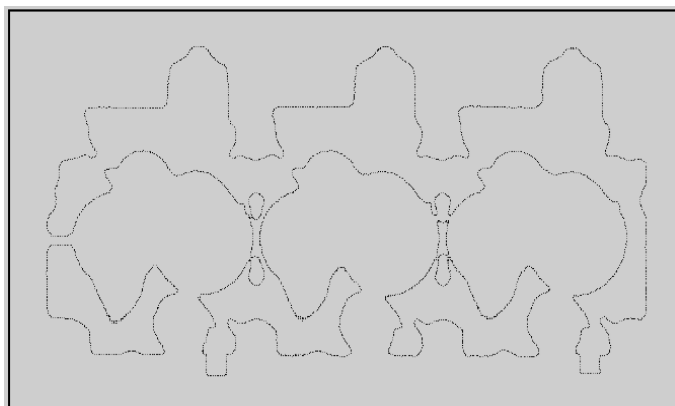
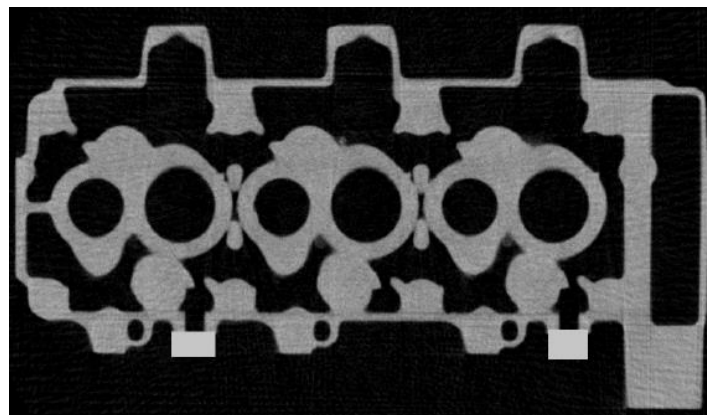

Linijska (multi-slice) kompjuterizovana tomografija (MSCT)

CT sistem TOSHIBA – TOSCANER 24200AV

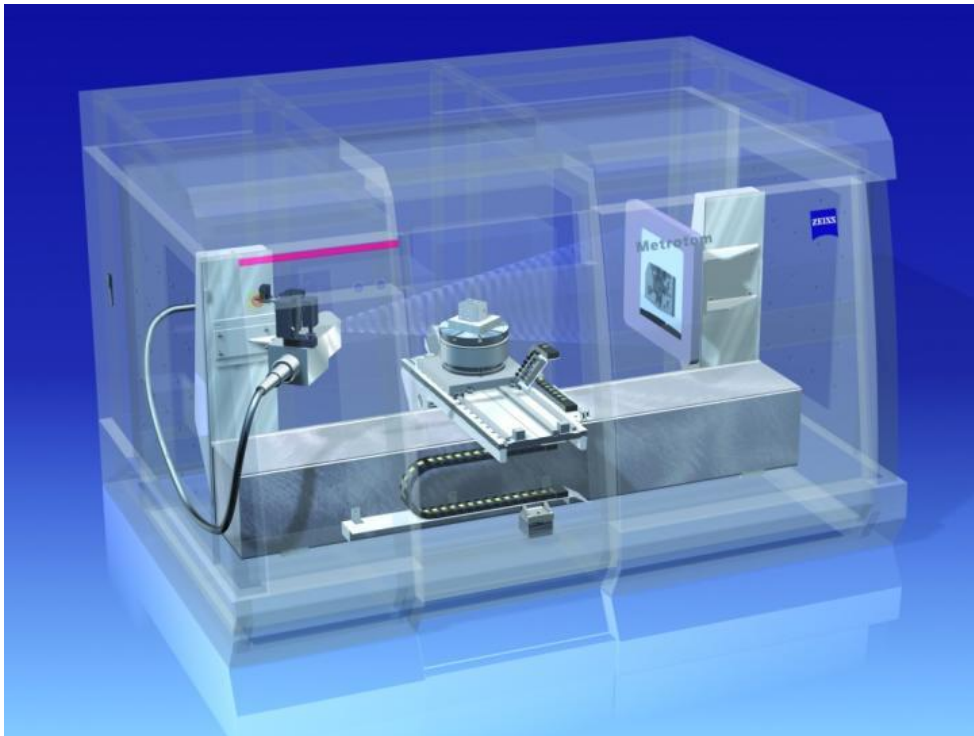
Nakon što se izvrši skeniranje i dobiju se CT slojevi, vrši se rekonstrukcija kontura površina koje su ispresecane u CT slojevima, za šta se koriste softveri sa rutinama za automatizovano pronalaženje ivica, tj. **segmentaciju**. Kao rezultat se dobijaju ivične linije objekta u vidu oblaka tačaka čijim daljim procesiranjem (u specijalizovanim softverima) se dobija CAD model.

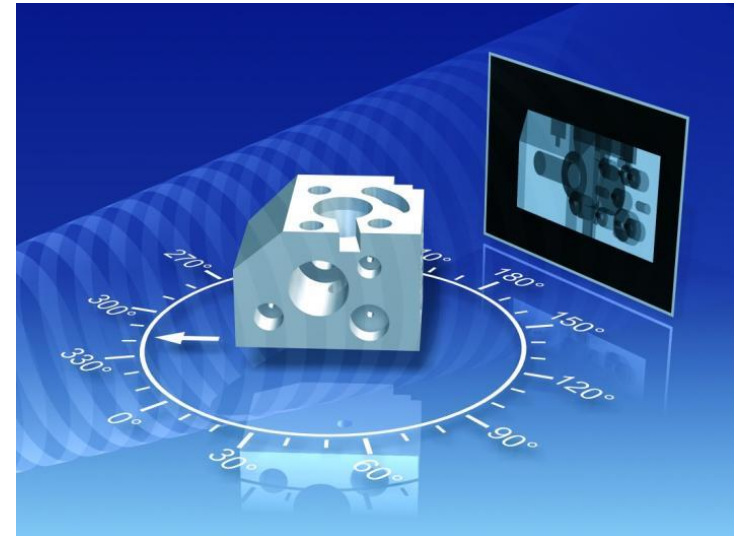
Proces CT na primeru bloka motora

Kompjuterizovana tomografija na bazi konusnog snopa (eng. Cone Beam CT - CBCT)

CBCT tehnologija je zasnovana na konusnom snopu X-zraka.

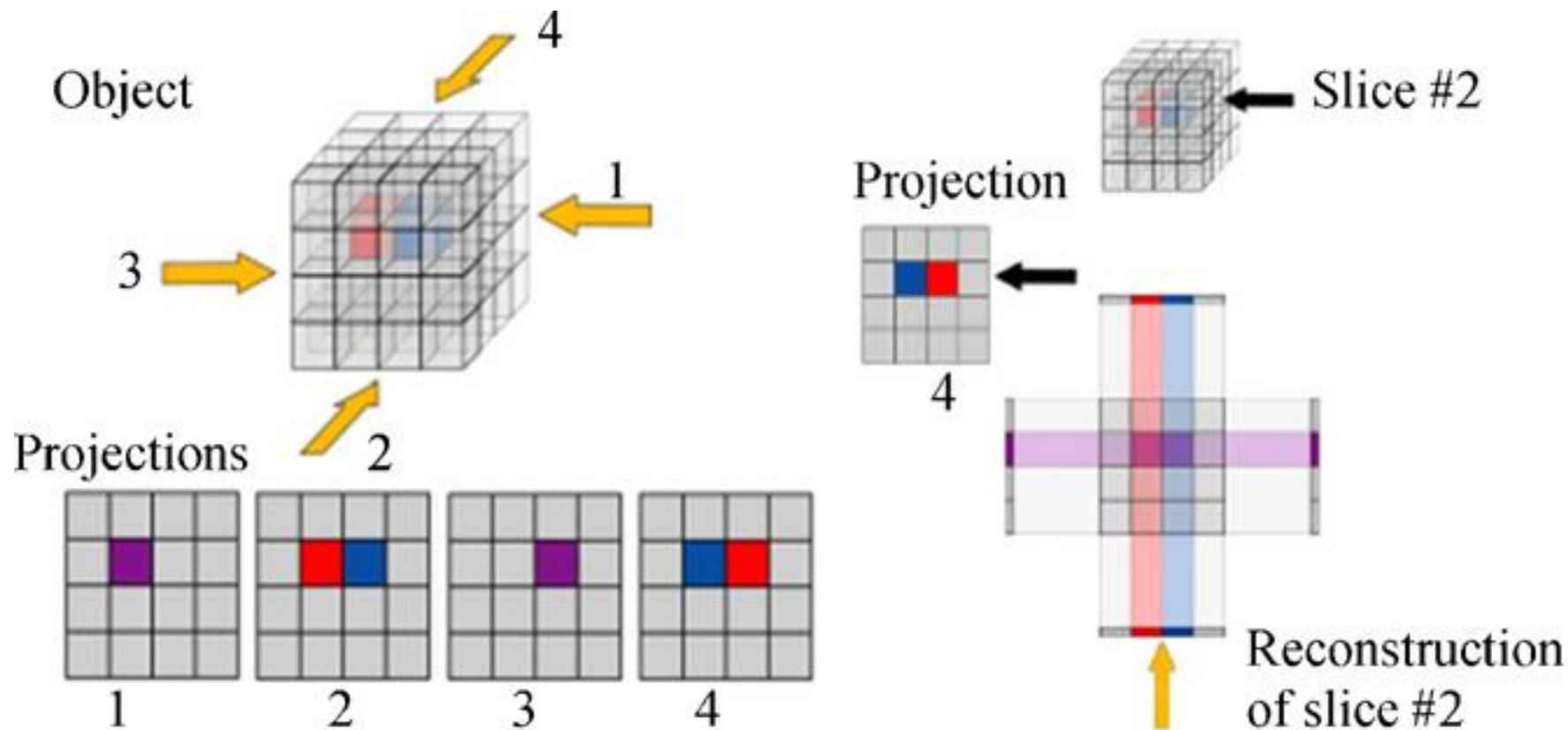
CBCT je u SAD počeo da se primenjuje od 2001. i do 2010. g. je u rad pušteno preko 3000 sistema.

Industrijski CBCT – Zeiss Metrotom

Kompjuterizovana tomografija na bazi konusnog snopa (eng. Cone Beam CT - CBCT)

Zasnovanost CBCT-a na konusnom snopu X-zraka omogućava generisanje voxela (3D pixel).

Prednosti CT tehnologije

- ✓ Zahvaljujući relativno dobroj prodornosti X-zraka, kao i osetljivosti na gustinu materijala objekta, CT omogućava nedestruktivnu karakterizaciju i unutrašnjosti objekta.
- ✓ Zahvaljujući osobinama X-zraka, CT se podjednako dobro primenjuje na različitim materijalima (metal, plastika, organski materijali itd.), bilo glatkih ili teksturisanih površina, i to kako od solid (punih) tako i od vlaknastih materijala.
- ✓ CT je indiferentna na kvalitet obrađene površine.
- ✓ Ukupna geometrija objekta se dobija u samo jednom skenirajućem prolazu, čime se eliminise potreba za registracijom (uklapanjem) više oblaka tačaka.
- ✓ CT ne zahteva primenu pribora, a nije potrebno ni prethodno ni naknadno pomeranje objekta.

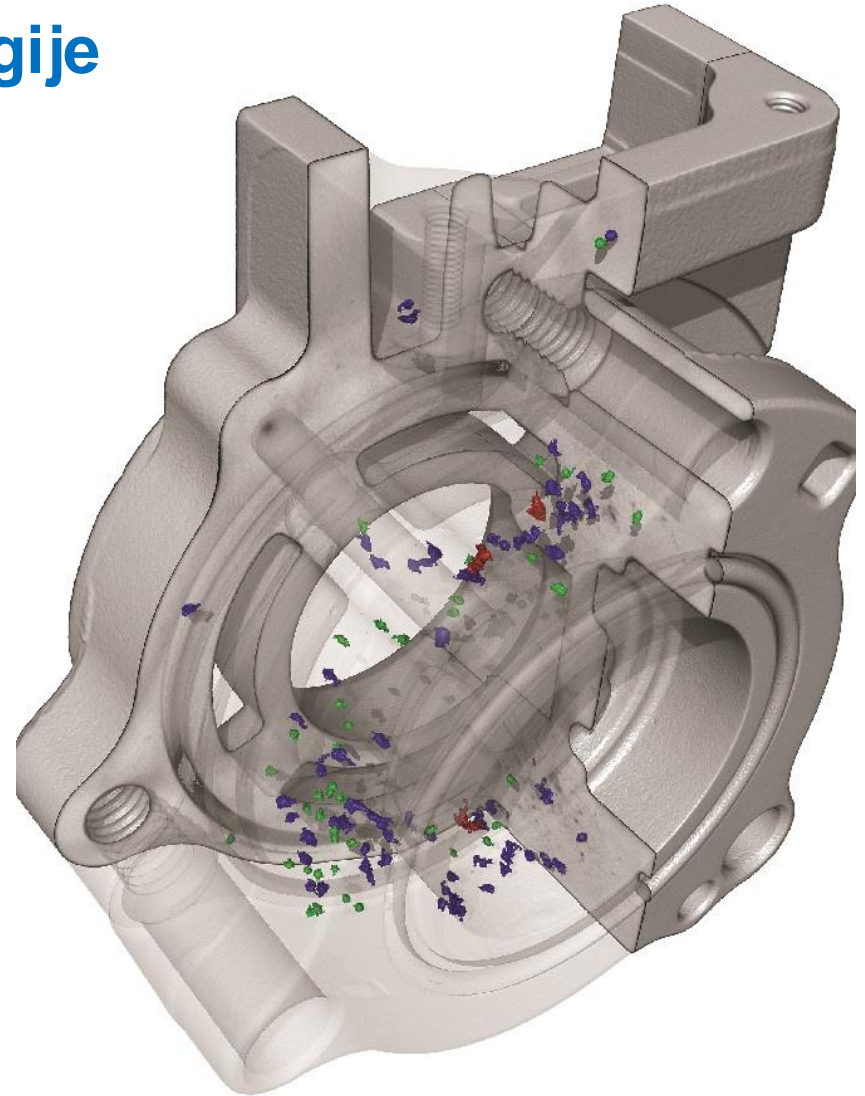
Prednosti CT tehnologije

- ✓ Savremeni CT industrijski sistemi su dostigli nivo (preciznost i tačnost) da se mogu porediti sa KMM.
- ✓ Dve osnovne karakteristike CT skenera su rezolucija slika (tomograma) i energija X zraka.
- ✓ Rezolucija je funkcija debljine preseka, odnosno razmaka između dve uzastopne CT slike i kod novijih industrijskih skenera ona ide i ispod 10 μm.
- ✓ Izlazna digitalna informacija sada je dostupna u nekoliko standardnih formata za razmenu (IGES, STEP, STL itd.).
- ✓ Većina savremenih CT skenera sadrži i mogućnost integracije softvera za obradu CT informacija i kao rezultat daje kompletan 3D CAD model.

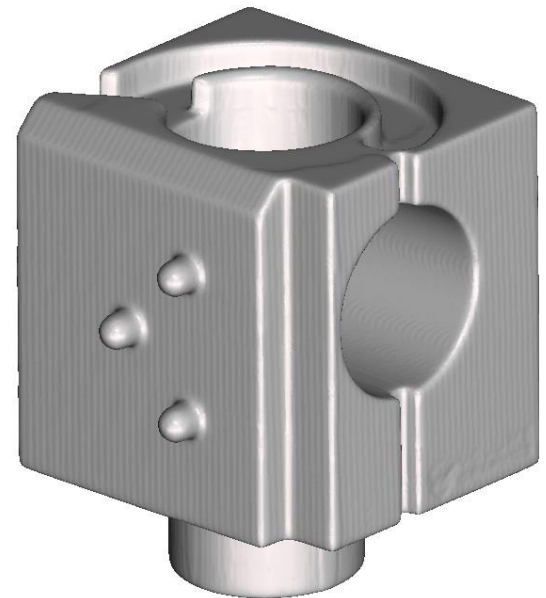
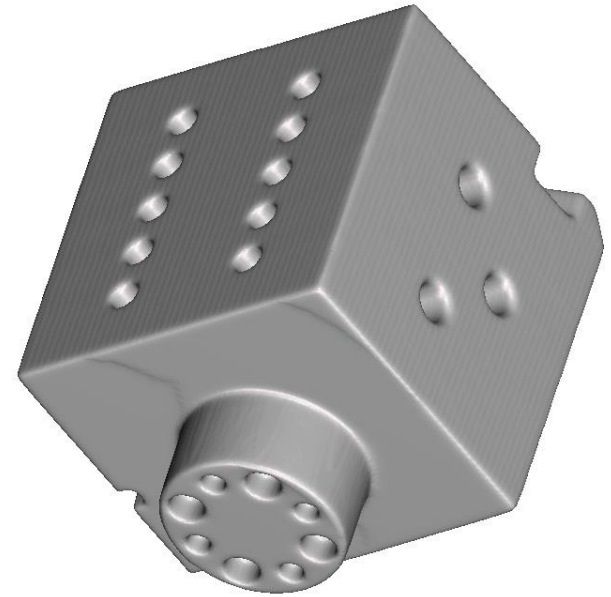
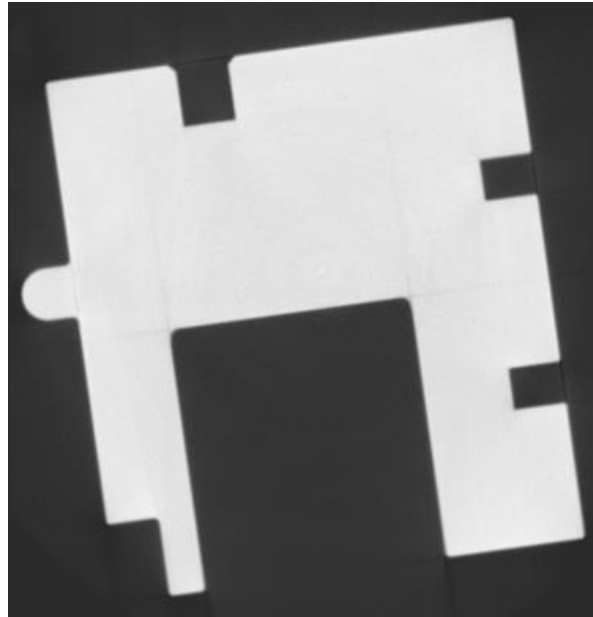

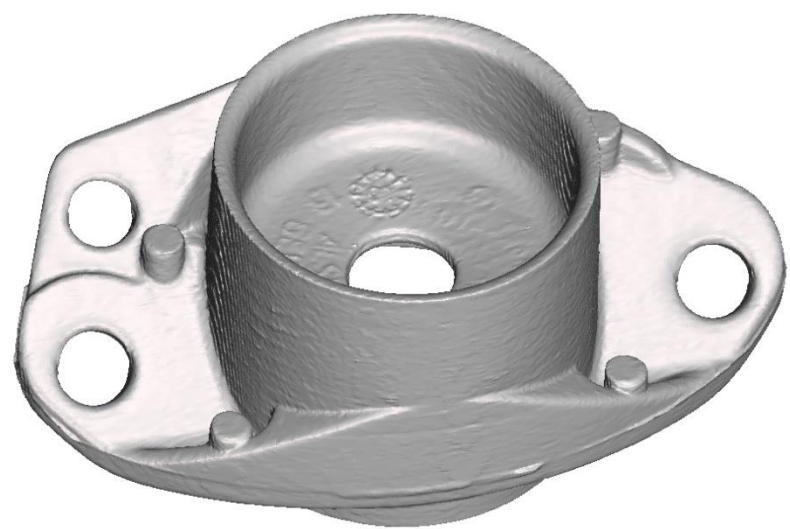
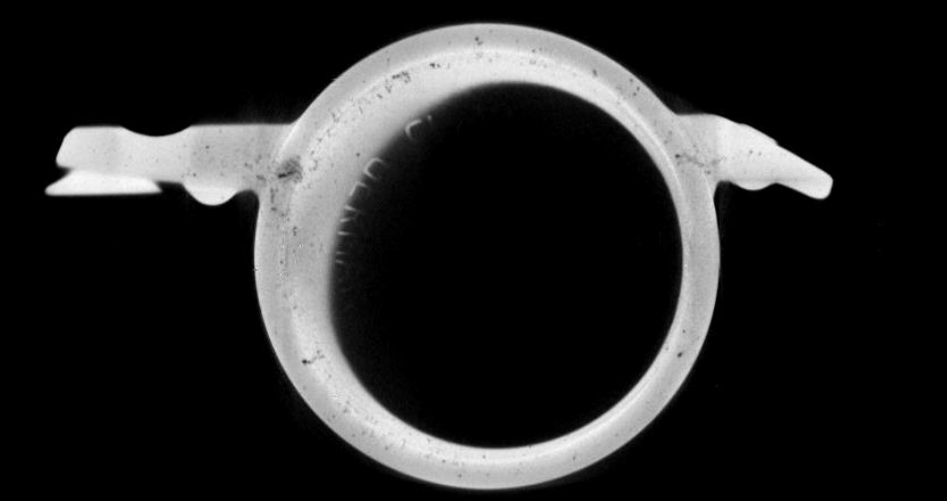
Prednosti CT tehnologije

- ✓ Zahvaljujući relativno dobroj prodornosti X-zraka, kao i osetljivosti na gustinu materijala objekta, CT omogućava nedestruktivnu karakterizaciju i unutrašnjosti objekta, što ga čini vrlo pogodnim za primenu u industrijskoj inspekciji.

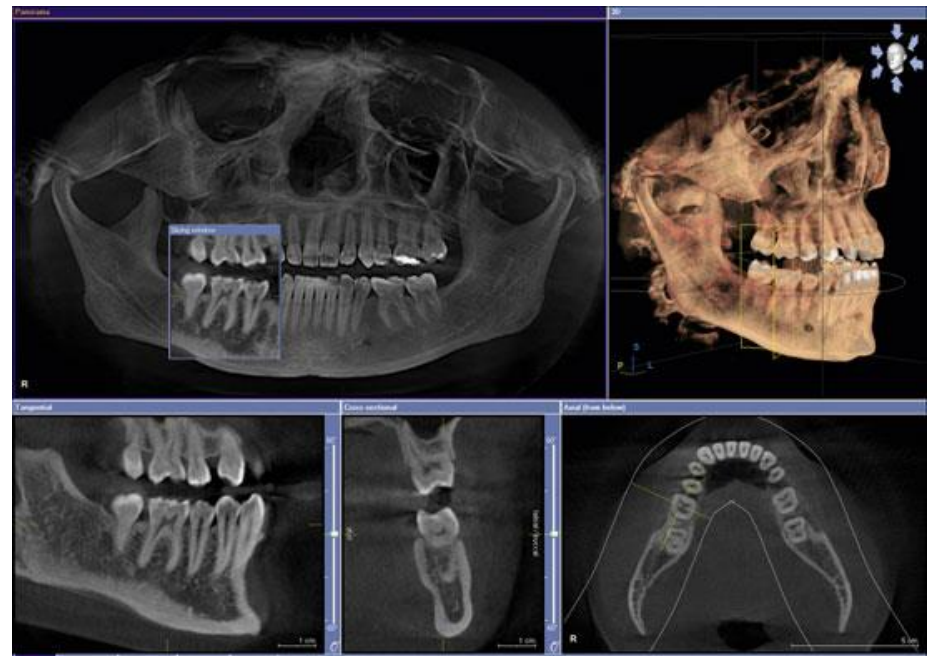
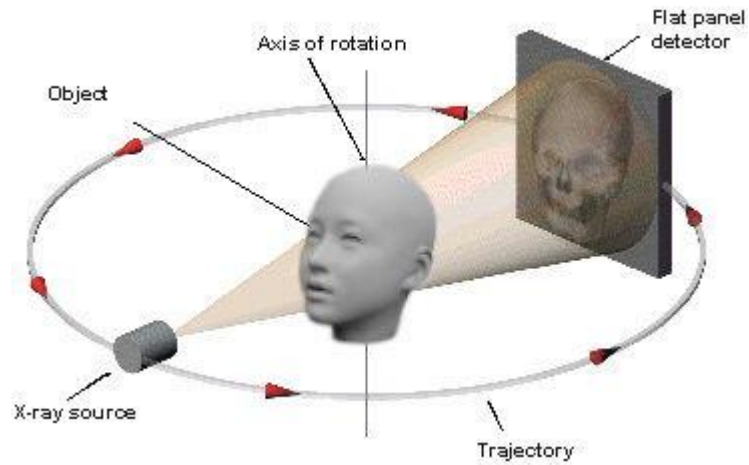
Primeri:

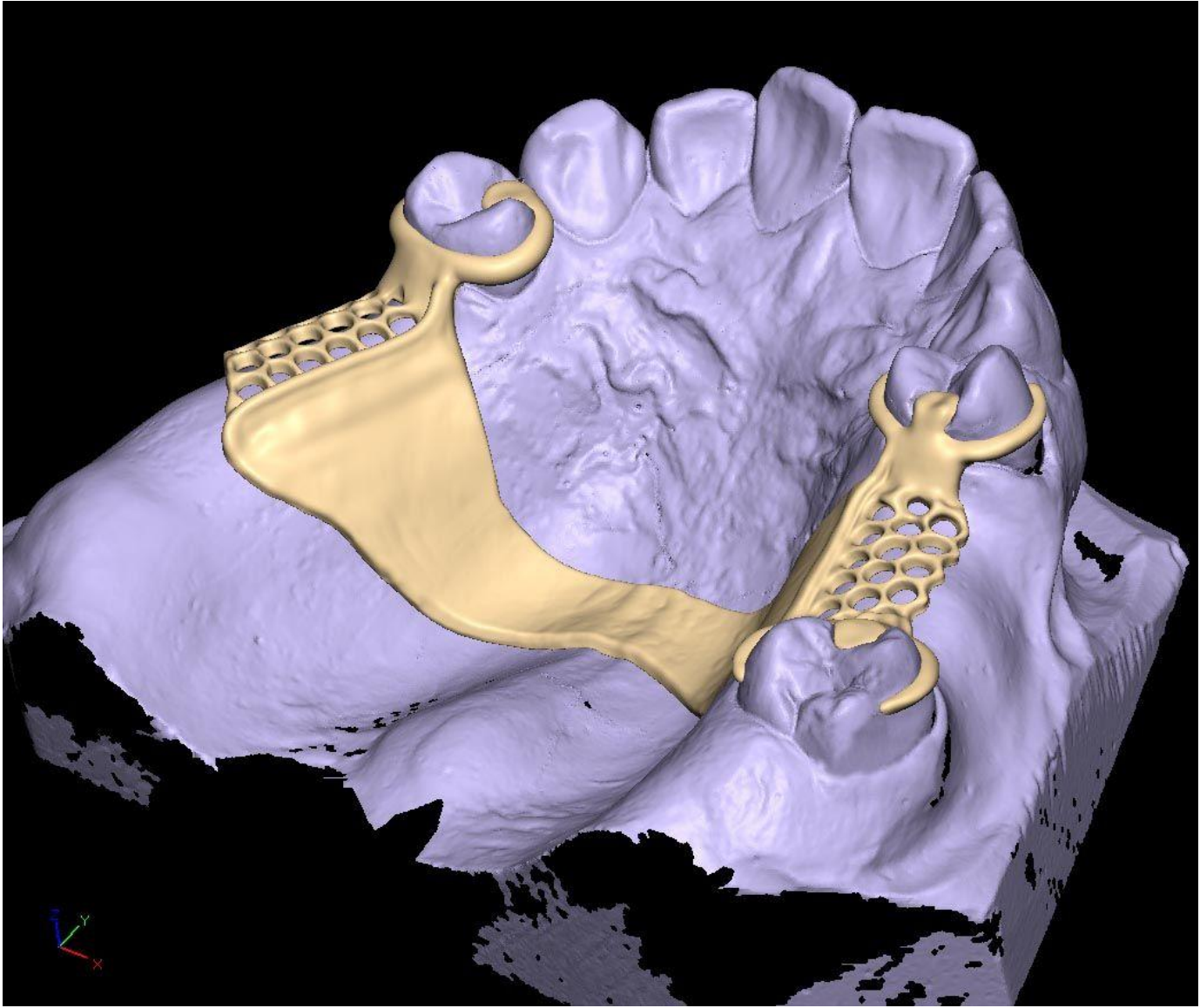

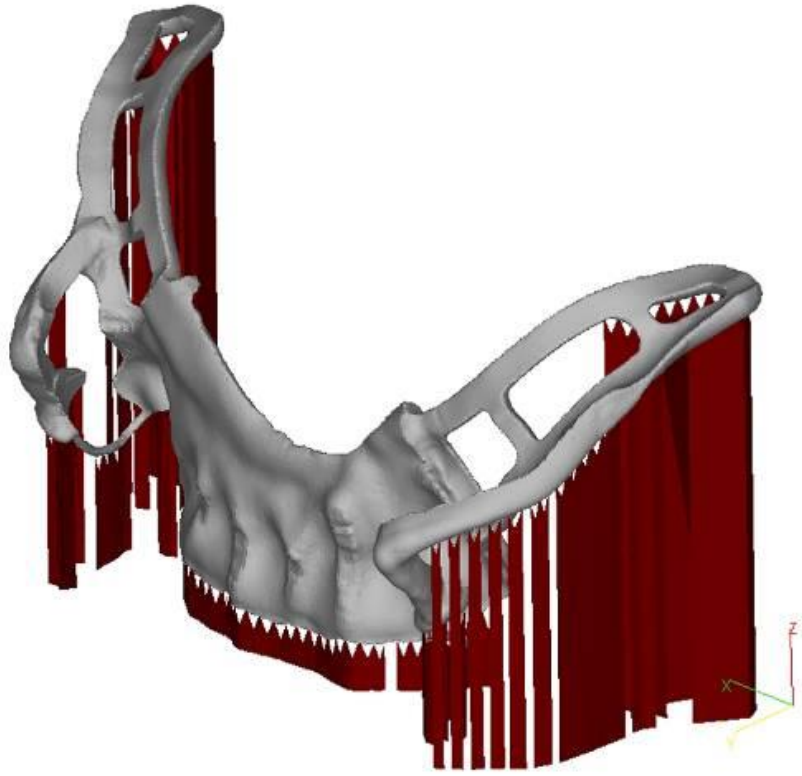

CBCT u medicine i stomatologiji

CBCT slike u DICOM formatu zapisa

HVALA NA PAŽNJI! :)